

Valtioneuvoston asetus

työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
muutetaan työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (403/2008) 14, 15, 33, 35 ja 37 § sekä liite, sellaisina kuin niistä ovat 14 § asetuksessa 1101/2010, 37 § osaksi asetuksessa 286/2017 ja liite asetuksessa 286/2017, sekä lisätään asetukseen uusi 14 a § seuraavasti:

14 §

Erityiset pätevyysvaatimukset

Kuljettajalla on oltava asianmukainen ammattitutkinto tai suoritettuna sen soveltuva osa seuraavien nosturien ohjaamiseen:

- 1) ajoneuvonosturi, jonka nostokyky on yli 5 tonnia;
- 2) torninosturi, jonka kuormamomentti on yli 25 tonnimetriä;
- 3) kuormausnosturi, jonka kuormamomentti on yli 25 tonnimetriä ja joka on tarkoitettu pääasiassa muuhun käyttöön kuin ajoneuvon kuormaamiseen ja purkamiseen.

Työsuojeluviranomainen voi erityisistä syistä myöntää työpaikkakohtaisen luvan käyttää tietyn nosturin kuljettajana työntekijää, jolla ei ole 1 momentin mukaista pätevyyttä, jos hänellä on siihen muulla tavoin osoitettu kyky ja taito ja työntekijöiden turvallisuus on varmistettu.

14 a §

Työnantajan kirjallinen lupa

Työntekijällä on oltava työnantajan kirjallinen lupa:

- 1) trukin käyttämiseen;
- 2) henkilönostimen ohjaamiseen;
- 3) taakan kiinnittämiseen asennuskäyttöön tarkoitettuun nosturiin.

Työnantajan on ennen 1 momentissa tarkoitetun luvan antamista varmistettava, että työntekijällä on riittävä kyky ja taito työvälineen turvalliseen käyttämiseen tai taakan kiinnittämiseen.

Mitä 1 momentissa säädetään työnantajan kirjallisesta luvasta, sovelletaan myös kuormamomentiltaan enintään 25 tonnimetrin torninosturin kuljettamiseen. Työnantajan on ennen luvan antamista varmistettava, että työntekijällä on saamansa koulutuksen perusteella riittävä kyky ja taito työvälineen turvalliseen käyttämiseen.

15 §

Liikkuvan työvälineen turvallisuus

Liikkuvan työvälineen tulee olla sellainen, että sen liikkussa työntekijälle aiheutuva vaara on mahdollisimman vähäinen. Tämä koskee myös vaaraa joutua kosketukseen työvälineen pyörien tai telaketjujen kanssa. Jos kuljetuksen aikana on työskenneltävä, ajonopeus on sovitettava tilanteen mukaiseksi.

Liikkuvassa työvälineessä, joka liikkuaan voi aiheuttaa vaaraa työntekijälle, on oltava:

- 1) laitteet, joiden avulla asiaton käynnistäminen voidaan estää;
- 2) laitteet, jotka lieventävät työvälineen mahdollisen törmäyksen seurauksia;
- 3) jarrutus- ja pysäytyslaite; turvallisuuden sitä vaatiessa työväline on voitava pysäyttää helppokäyttöisellä tai automaattisesti toimivalla varalaitteella, jos varsinainen laite joutuu epäkuntoon;
- 4) kameralaitteet tai muut vastaavat näkyvyyttä parantavat lisälaitteet, jos kuljettajan välitön näkökenttä ei riitä varmistamaan turvallisuutta;
- 5) työhön sopivat valaistuslaitteet, jos työvälinettä käytetään pimeässä;
- 6) palontorjuntavälineet, jos työvälineeseen, sen käyttöön tai kuormaan liittyy tulipalon vaara, jollei niitä ole käyttöpaikalla riittävän lähellä.

Jos kauko-ohjattu työväline tavanomaisessa käytössään voi törmätä työntekijään tai työntekijä voi jäädä puristuksiin, työväline on varustettava törmäykseltä ja puristukselta suojaavin laittein, jollei vaaran hallitsemiseksi ole muita asianmukaisia laitteita. Kauko-ohjattu työväline on varustettava laitteella, joka pysäyttää sen automaattisesti, jos se joutuu ohjausalueen ulkopuolelle.

33 §

Käyttöönottotarkastus

Käyttöönottotarkastus on tehtävä ennen työvälineen ensimmäistä tai turvallisuuden kannalta merkittävän muutoksen tai uuteen paikkaan asentamisen jälkeistä käyttöönottoa tai jos työväline otetaan uudelleen käyttöön sen oltua pitkään käyttämättömänä.

Käyttöönottotarkastuksessa varmistetaan, että työväline on asennettu 3 §:ssä säädettyjen ohjeiden mukaisesti oikein ottaen huomioon työvälineen käyttötarkoitus, sen kulkuteiden ja hoitotasojen asianmukaisuus sekä hallinta- ja turvalaitteiden oikea toiminta.

Nostolaitteelle on lisäksi tarvittaessa tehtävä rakenteiden lujuuden ja vakauden varmistamiseksi koekuormitus.

35 §

Perusteellinen määräaikaistarkastus

Edellä 34 §:ssä tarkoitetun määräaikaistarkastuksen lisäksi työvälineelle on tehtävä perusteellinen määräaikaistarkastus lähestyttäessä valmistajan määrittämiä työvälineen käyttöikää koskevia suunnittelurajoja, tai elleivät nämä ole tiedossa, viimeistään 10 vuoden kuluessa ensimmäisestä käyttöönotosta.

Perusteellisten määräaikaistarkastusten ajankohtaa arvioitaessa on otettava huomioon työvälineen käytön rasittavuus, määräaikaistarkastuksissa havaitut vauriot ja tehdyt korjaukset sekä työvälineessä mahdollisesti esiintyvät tyyppiviat.

Perusteellisessa tarkastuksessa on purettava sellaisia turvallisuuden kannalta tärkeitä kokoonpano-osia, joiden toimintakunnon tarkastaminen ei ole muutoin luotettavasti mahdollista. Tarkastuksessa on käytettävä ainetta rikkomattomia tarkastusmenetelmiä.

Käyttöönotto- ja määräaikaistarkastusten suorittajat

Liitteessä mainitun työväliseen käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksen suorittajan tulee olla vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetun lain (920/2005) 4 §:n 3 kohdassa tarkoitetun arviointielimen päteväksi toteama asiantuntijayhteisö tai arviointielimen päteväksi toteaman sertifiointielimen hyväksymä riippumaton asiantuntija. Asiantuntijayhteisön tai asiantuntijan on tarvittaessa esitettävä todistus pätevyydestään ja kirjallinen kuvaus tarkastusmenetelmistään.

Käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksen suorittajan on oltava työväliseen rakenteeseen, käyttöön, tarkastusvaatimukseen ja valmistajan antamiin ohjeisiin perehtynyt henkilö, joka pystyy havaitsemaan työväliseen mahdolliset viat ja puutteet. Tarkastuksen suorittajan tulee itsenäisesti turvallisuusteknisten seikkojen perusteella pystyä arvioimaan työväliseessä havaittujen vikojen ja puutteiden vaikutukset työturvallisuuteen. Tarkastuksen suorittajan on tarvittaessa käytettävä asiantuntija-apua erityisesti ainetta rikkomattomien tarkastusmenetelmien käytössä sekä sähköstä aiheutuvien vaarojen arvioinnissa.

Työsuojeluvaltuutetulle ja työväliseen pääasialliselle käyttäjälle tai, jollei sellaista ole, muulle käyttäjälle on varattava tilaisuus osallistua tarkastukseen, jos se on mahdollista.

Sellaisen aluksen, joka on kolmansien maiden välisessä liikenteessä ja jolla ei ole suunniteltua matkaa Suomeen ennen nostolaitteiden tarkastusten määräaikojen umpeutumista, nostolaitteiden määräaikaistarkastuksen voi poiketen siitä mitä 1 momentissa säädetään tehdä sata-mavaltion hyväksymä nostolaitetarkastaja.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2020.

Tämän asetuksen 33 §:ää käyttöönottotarkastuksen tekemisestä sovelletaan kuitenkin liitteessä tarkoitettuun tuulivoimalan huoltohissiin 1 päivästä maaliskuuta 2021.

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa käyttöön otetulle betonipumppuautolle, tuulivoimalan huoltohissille ja hyllystöhissille on tehtävä asetuksessa tarkoitettu käyttöönotto- tai määräaikaistarkastus vuoden 2021 loppuun mennessä.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2019

Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen

Hallitussihteeri Kaisu Ahtola

TARKASTUKSET LAITERYHMITÄIN

	Käyttöönottotarkastus	Määräaikaistarkastus	Perusteelliset määräaikaistarkastukset
Ajoneuvonosturi	Asiantuntijayhteisö*	Asiantuntijayhteisö	Asiantuntijayhteisö
Autonostin, jonka nostokorkeus on yli 0,5 m ja jota käytettäessä työkennellä nostolaitteen varassa olevan kuorman alla	Asiantuntija	Asiantuntija	Asiantuntija
Henkilönostin	Asiantuntija*	Asiantuntija	Asiantuntija
Asennusta vaativa henkilönostin	Asiantuntija	Asiantuntija	Asiantuntija
Kuormausnosturi	Asiantuntija	Asiantuntija	Asiantuntija
Kuormausnosturi, jonka kuormamomentti on yli 25 tonnimetriä ja jonka valmistaja on tarkoittanut käytettäväksi muuhun kuin pääasiassa ajoneuvon kuormaamiseen	Asiantuntijayhteisö	Asiantuntijayhteisö	Asiantuntijayhteisö
Nosturi ja niiden radat – yli 500 kg nostava	Asiantuntija	Asiantuntija	Asiantuntija
Henkilönostoon tarkoitettu rakennushissi	Asiantuntijayhteisö	Asiantuntijayhteisö	Asiantuntijayhteisö
Torninosturi	Asiantuntijayhteisö	Asiantuntijayhteisö	Asiantuntijayhteisö
Aluksen nostolaite	Asiantuntijayhteisö	Asiantuntija	Asiantuntija
Betonipumppuauto	Asiantuntija*	Asiantuntija	Asiantuntija
Tuulivoimalan huoltohissi	Asiantuntija	Asiantuntija	Asiantuntija
Hyllystöhissi	Asiantuntijayhteisö	Asiantuntijayhteisö	–

* = 33 § 1 mom. tarkoittamien merkittävien muutostöiden jälkeen

Tässä liitteessä tarkoitetaan:

1) *nosturilla* konekäyttöistä kiinteää tai siirrettävää nostolaitetta, joka on tarkoitettu erilaisien taakkojen tai kuormien nostamiseen, siirtämiseen tai laskemiseen ja jossa taakkaa kannatellaan ja ohjataan nosturin rakenteen, köysien, ketjujen tai puomirakenteen avulla;

2) *torninosturilla* nosturia, jossa kantavana rakenteena on torni ja sen yläosassa ulokepuomi, joka on kiinnitetty tornin yläosaan tai tornin huipun kautta kulkevilla köysillä tornin juureen;

3) *ajoneuvonosturilla* pyörillä tai telaketjuilla varustettua nosturia, jossa on ympäripyörivä ylävaunu ja jota voidaan oman voimakoneensa avulla tai ajoneuvon liitettynä siirtää paikasta toiseen;

4) *kuormausnosturilla* nosturia, joka muodostuu jalustaansa kiertävästä pylväästä sekä sen yläpähän kiinnitetystä puomistosta ja joka yleensä asennetaan kuorma-autoon, muuhun ajoneuvoon, perävaunuun, työkoneeseen tai kiinteälle alustalle ja joka on tarkoitettu pääasiassa ajoneuvon kuormaamiseen ja purkamiseen, ei kuitenkaan metsätyöhön tarkoitettua metsätraktoriin kiinnitettyä kuormausnosturia;

5) *henkilönostimella* konekäyttöistä, kiinteästi asennettua taikka ajoneuvon tai siirrettävän alustan päälle rakennettua laitetta, joka on tarkoitettu henkilöiden nostamiseen laitteen työtasolta tehtävää työtä varten;

6) *autonostimella* konekäyttöistä laitetta, joka on tarkoitettu auton tai muun ajoneuvon nostamiseen tai kallistamiseen huoltoa, voitelua, korjausta tai muuta ajoneuvon alla tehtävää työtä varten;

7) *rakennushissillä* sellaista rakennus- tai vastaavassa työssä käytettävää tilapäisesti pystytettyä nostolaitetta, jossa on johteilla tai muilla kiinteillä laitteilla ohjatulla liikeradalla liikkuva kori ja joka on tarkoitettu kuljettamaan kahden tai useamman tason välillä henkilöitä tai tavaraa suurimman sallitun kuorman rajoissa;

8) *aluksen nostolaitteella* lastin siirtämiseen tarkoitettua konekäyttöistä nostolaitetta;

9) *betonipumppuautolla* ajoneuvoalustaista konekäyttöistä työvälinettä, joka siirtää betonimassaa pumppaamalla sen puomirakenteeseen yhdistettyä putkistoa pitkin valukohteeseen;

10) *tuulivoimalan huoltohissillä* kiinteästi tuulivoimalaan asennettua nostolaitetta, jolla nostetaan henkilöitä tasolta toiselle;

11) *hyllystöhissillä* varastotiloissa hyllytasojen välillä liikkuvaa nostolaitetta, jota ajaa laitteen mukana liikkuva henkilö.

Edellä tarkoitetuilla nostolaitteilla tarkoitetaan myös muita vastaavia nostolaitteita, jotka rakenteeltaan ja käyttöominaisuuksiltaan vastaavat niitä.